Ч. 26. Należytość pocztową zapłacono ryczałtem. Львів, 1. липня 1928. Почтову належитість заплачено гуртом. Рік II.

# ПРАВДА
## ЧАСОПИС ДЛЯ НАРОДА

Виходить що тижня

Адреса Редакції і Адм.: „ПРАВДА" Львів, вулиця Льва Сапіги ч. 26, 1. пов.

Поодиноке число коштує 20 сотиків

ПЕРЕДПЛАТА

В КРАЮ: Річно 10 зол. Піврічно 5 зол. Чвертьрічно 2 з 50 сот. Місячно 1 зол

ЗА КОРДОНОМ: Річно 2 амер. доляри або їх рівновартість



## Зі Сойму і Сенату

### Закінчення сесії

По ухваленню бюджету Сойм закінчив свою сесію. Перерва в праці Сойму треватиме через літні місяці. Найближша сесія буде скликана аж в осени.

### Справа станиславівської ґімназії

Інтерпеляцію Укр. Сойм. Клюбу в справі замкнення 5 висших кляс у станиславівській ґімназії за здержанияся учеників від парад у день 3. мая, Сойм полагодив користно. Відносний внесок на відкриття тих кляс та не захоронення їх учеників від утрати шкільного року Сойм приняв більшістю голосів.

### Інтерпеляції та внески українського клюбу

Український Клюб зголосив 19. с. м. сім інтерпеляцій, м. і., у справі адміністраційних кар на парохів за ведення метрик і видавання посвідок українською мовою та в справі арешту малолітніх учнів яворівської ґімназії. Зголошено пять внесків, м. і. у справі шкіл з українською, білоруською чи то литовською мовою навчання. Цей внесок є фактично внеском на зміну обовязуючого досі т. зв. кресового шк. закона з липня 1927 р. По суті внесок, до якого долучено детально виготовлений законопроєкт, зриває з утраквізмом, допускаючи закладання одностайних нац. шкіл у громадах із поверх 50 проц. даного нац. населення. Крім того зголошено внесок про оснування українського університету у Львові (гл. нижче). Третій внесок про усунення комісарщини з управи Нар. Дому та припоручення його кураторії з 1918 р. Внесок про святкування деяких греко-кат. свят (зміна декрету з 15. липня 1924 р. і закону з 18. березня 1925).

### В с раві оснування українського університету у Львові

До цього внеску долучено закон „про оснування українського університету у Львові". Складається він з 10-ти статей. Четверта стаття передбачує склад університету з таких виділів: а) греко-кат. теольоґії, б) греко-орієнтальної теольоґії (православної), в) права і політичних наук, г) математично-природничого, ґ) гуманістичного, е) медичного і і) технічно-аґрономічного. Стаття 5-та говорить про будівлю університету, 6-та про допомічні установи, 7-ма про спосіб іменування перших професорів і доцентів, 8-ма про бюджетові суми на оснування університету, 9-та про речинець створення університету (1. I. 1929 р.).

### Додаток для духовенства

Рада міністрів приняла постанову про одноразовий додаток для католицького духовенства в висоті 22 і пів прц. їх місячного вивинування. У звязку з цею ухвалою ППС зголосила внесок у соймі з візванням до уряду, щоби він здав звіт із мотивів, якими кермувався при цій постанові та з яких джерел буде цей додаток виплачений.

---

## Небувала туча

Закарпатські часописи подають вістку, що ціле середуще Закарпаття навістила в ночі 11. с. м. небувала буря, якої й найстарші люди не памятають. Град падав цілу годину і знищив дослівно всі засіви, а навіть на сіножатях спричинив 50 процент щкоди. По озимині лишилася лише стерня. Град падав такий великий, що діравив навіть бляшані дахи, як це трафилося в Комарівцях. В томуж селі на дахівкою критій хаті Якубовича — по бурі остала ціла лиш одна одніська дахівка. По дахах із папи остали самі лиш лати. Один кусник граду важив 36 дека. В цілій околиці Ужгороду пропала озимина, ярина та винниці. Може ще бараболі поправляться. Вся шкода виносить кілька міліонів ч. корон. Посол А. Волошин віднісся до чеського уряду, якпй зарядить негайну поміч навіщеним градовою катастрофою околицям.

---

## Стріли в парляменті

На засіданню білгородської скупщини (парляменту) посол державної партії Рачіч розлючений зверненими проти нього окликами, вистрілив кілька разів у сторону опозиції. Жертвою тих стрілів упали посли: Павло Радіч, Джура, Басарічек убиті; чотирох инших, а саме: Стефан Радіч, Ґрандія, Єлясіч і Пернар віднесли тяжкі рани. Страшний цей учинок викликав велике обурення серед усього населення. Убитих мали похоронити на кошт держави, але родини їх відкинули це предложення. Рачіч сам віддав себе у руки властий. Убитих похоронено серед великого здвигу народа. На гробах їх виголошено сім промов.

---

## Випадок ром. літака

Наслідком ушкодження мотору мусів спуститися на землю ромунський літак, що їхав через польську територію, в околиці Білин, пов. Ніско. Літаком тим їхав ромунський сотник Стефанеску та поручник Шварц. На поміч Ромунам вилетів літаком із Люблина польський летун. Але як то кажуть: ратував сліпий кулявого. Польський літак не долетів до Білин, а впав коло Красника та розбився. Щойно безпечнійшою дорогою, бо гостинцем приїхала Ромунам поміч військовим самоходом.

---

## Новий перелет

Дня 16. с. м. з острова Нової Фундляндії відлетів американський літак „Приязнь" у напрямі — через Атлантійський океан — до Европи. Великий цей лет підняло двох летунів Стільц і Стефаник та молода американка Амалія Ірґарт. Є се перша жінка, якій удалося перелетіти через океан. Відважним летунам сприяла гарна погода. Протягом сорок і пару годин перелетіли понад величезним простором Атлантійського океану і дня 18. с. м. щасливо прибули до Ірляндії, котру визначили собі як мету свого відважного лету.

---

## Зірвані переговори

В Празі зірвано передвступні торговельні переговори між Чехословаччиною й Рад. Союзом. Причиною зірвання є неможливість узгіднити становище обидвох сторін. Большевики настоювали на цьому, щоби чехословацький уряд визнав Рад. Союз, на що однак Чехи ніяк не хочуть погодитися. Супроти нинішнього стану річей в політичних кругах Чехословаччини запевняють, що порозуміння з Рад. Союзом — неможливе.

---

# Чи св. Письмо є одиноким жерелом обявлення?

„Длятого, брати, стійте і держітся передань, котрих навчилися чи словом, чи нашим посланнєм". (2 Сол. II, 15.)

Перед повстанням протестантизму повисшого питання ніхто не ставив. Щойно від часу, як Мартин Лютер відкинув повагу Церкви навчаючої, питання се стало на часі, тому треба відповісти на нього.

Чому скорше не завдавали собі сього питання? Відповідь ясна: Перший Мартин Лютер став навчати, що одиноким жерелом Обявлення є св. Письмо. То значить, що всякі правди, які Бог людям обявив і до вірування подав, знаходятся в св. Письмі. Хто св. Письма не читає, сей сих правд не знає. А хто не знає сих правд, іменно, що є один Бог, що Він справедливий, що людська душа безсмертна і т. д. взагалі правд поміщених в катехизмі, сей не може бути спасенний. Щоби пізнати сі правди, треба читати св. Письмо. Колиж правд обявлених, як навчає Лютер, не можна інакше пізнати, як тільки через читання св. Письма, кождому стане ясно, що читання св. Письма конечне.

Але наука католицької Церкви зовсім відмінна. Католицька Церква вчить, що св. Письмо не містить усього цього, що Бог обявив. Св. Йоан виразно навчає: „Много й инших законів учинив Ісус перед лицем учеників, що не є записані в сій книзі". (Йоан. XX, 30). Отже не записані в св. Книгах усі діла Спасителя, хоч Апостоли знали їх, бо гляділи на них, а щож доперва говорити про чуда в Старім Завіті. На иншому знова місці цей самий Апостол і Євангелист так пише: „А є й много иншого, що зділав Ісус, що якби списати зокрема, думаю, що й сам світ не мігби помістити книг, котрі требаби написати". (Йоан. XXI, 25). Сучасною мовою, більше приступною, можнаби се речення так виразити: Діяльність Спасителя була так велика, що не в людській силі описати її докладно. Апостоли писали св. Книги в таких розмірах, в яких їм Бог через дар вітхнення дозваляв, іменно списували лиш те, що передусім причинялося до основнійшого зрозуміння науки, яку Спаситель голосив устно.

Значить Апостоли були свідками ще инших чудес та ще инших Христових наук. Не записали цих річий, але вчили своїх слухачів, як мають вести своє життя та як вірити, аби спастися. Ся наука захована в Церкві називається устним Переданням церковним.

Церква навчає, що св. Письмо не є одиноким жерелом обявлення. Є ще инше жерело, а тим є устне Передання церковне. В Новім Завіті устне Передачня поруч св. Письма завсіди вважалося жерелом Божого обявлення.

Ісус Христос оснував свою Церкву не через приказ читання св. Письма, бо прецінь тоді св. Письмо Нового Завіта тобто св. Євангелія іще не було. Апостоли рівнож ширили Церкву без вкладання обовязку на вірних читання св. Письма. Сам Спаситель і Апостоли вчили людий правд Божих устно. Апостоли щойно під кінець свойого життя стали писати Книги Нового Завіта. Заки отже повстали святі Книги, Церква вже істнувала і тодішні вірні так само розуміли обявлені правди Божі як і пізнійші, котрі вже мали спромогу св. Євангеліє читати.

Коли наш Спаситель мав відійти з сього світа до небесного Отця, повелів Апостолам, щоби розійшлися по цілій землі й будували Його царство. А як мали се зробити? Спосіб на це подав їм сам Ісус Христос, — а який? Чи може їм сказав: Вертайте до Єрусалиму, сідайте та пишіть Біблію, а відтак розійдіться по світі та розкидайте її поміж людий. Хай всякий читає Біблію і собі її толкує та нехай вірить так, як зрозуміє? — О ні! Божественний Спаситель ніде ні одним словечком не приказав Апостолам, щоби списували Його науку і аби через відчитування тих книг вели людий до спасення, але зате що иншого їм торжественно повелів: „Ідіть, навчайте всі народи... навчаючи їх заховуйте все, що я заповідав вам". (Мат. XXVIII, 19—20). „Хто увірить, буде спасений, а хто не увірить, буде осуджений". (Марк. XVI, 16). Се слова самого Господа Ісуса Христа записані у св. Євангелистів Матея і Марка. Христос приказує навчати, себто живим словом голосити свою науку, а той приказ відноситься до Апостолів і їх наслідників епископів та їх помічників священиків. Народам знов приказав Христос, щоби в цю науку, голошену живим словом, вірили, а хтоби не увірив, тому Христос грозить вічною погубою.

Щоби знов Його святої науки ніхто з Апостолів, чи їх наслідників не перекрутив, запевнив їм Ісус Христос свою всемогучу поміч, кажучи: „І се я з вами по всі дні, до кінця віків". (Мат. XXVIII, 20). Отже переповідання, навчання живим словом учинив Христос жерелом віри для цілого світа і для

---

АНТІН ЛОТОЦЬКИЙ. 13

# Гетьман Богданко

### Историчне оповідання.

Сумно гляділи Катерина й Оксана на княгиню Оленку, як відійшла Туркиня. В очах їх виднів жаль і співчуття. Губи наче хотіли щось промовити, та мабуть думка не вміла дібрати слів таких, щоб не вразили нещасної княгині. І обі мовчали.

Аж перша обізвалася княгиня Оленка:

— Чого ви так поніміли обі. Говоріть щонебудь, оповідайте, що чули, що сталося, як мене тут не було?

Тоді обізвалась Оксана:

— Нового нішо не сталося: Тільки є чутка весела для нас невольниць.

— Весела? Якаж? — зчудувалася княгиня.

— А така, — говорила дальше Оксана — що вся Туреччина в трівозі. Я чула як евнух Алі говорив із вартовим Мехметом. Мехмет оповідав евнухові, що запороські козаки знов гуляють по Чорному Морі. І кажуть велика сила чайок, мабуть чи не з пятьсот. А проводить ними якийсь дуже хоробрий та славний лицар отаман Богданко. Скрізь по прибережних містах над Чорним Морем велика трівога. Султанські галєри рушили проти козаків. Та самі Турки кажуть, що вони не в силі нішо зробити козакам. „Знищити козацькі чайки так само важко, як зловити ластівку на лету!" — говорив Махмет.

Княгиня скрикнула:

— Богданко називається отаман!

— Так назвав його Мехмет!

— Боже, Боже! Може це він, може це мій Богданко — закликала княгиня.— Чомусь мені так здається, що це ніхто інший, тільки він!

— Можливе, дуже можливе! — говорила Оксана рада, що княгиня оживилася. — Виж, ясна княгине, оповідали нам, що ваш князь був на Січі ще парубком, то можливе, що він тепер вернув на Січ, щоб при помочі Січовиків вас вирвати з неволі.

— Не тільки можливе, я певна цего, щораз певніша. Він, мій Богданко отаманом Запорожців. Він іде визволити мене. І визволить і мене й вас зі мною. Ну, тіштеся, радійте разом зі мною й узяла їх за руки та бігала з ними по кімнаті, мов дитина радіючи.

— Будемо вільні, вільні будемо! — викликала.

Оксана й Катерина й собі раділи з княгинею, бігали, сміялися. Вони, правда, не дуже йняли віри, що козакам удасться визволити княгиню й їх. Кілько вже разів мали вони цю надію! Кожна чутка про появу козаків на турецьких берегах, будила її в них. І все дарма. Як визволяють, то визволяють цих невільників, що працюють не в кріпостях. Та такої твердині як Аслам Кермель не здобути козакам! За кріпкі мури тут, за багато великих гармат...

Вони знали це, та не хотіли відбирати надії княгині. Хай тішиться. Однак поволи ця радість княгині перейшла й на них. Як княгиня так і вони обі стали веселіщі й жвавіщі. Весело та щиро сміялися, гуторили, бігали — наче забули своє горе.

Так воно в життю йде: тут горювання, плач, а тут відразу вже й сміх, веселощі. В найважчому горю малесенька іскорка надії й уже нова сила прибуває, радощі барвистими квітками цвітуть. І десь усе горе й смутки всі тікають далеко, далеко...

Всі три бігали, веселилися, а потім княгиня знову:

— Нумо пісень співаймо, але веселих, веселих! Зачинай, Оксано!

І дзвеніли в гаремі веселі пісні одна за одною, аж евнухи та інша прислуга чудувалися й раз-ураз відхилялася важка заслона й чиясь голова показувалася зза неї.

— Чого їм так весело? — дивується вся прислуга. — Вчера збили отсю горду княгиню до крови, а сьогодні вона

кождого чоловіка зокрема. Сего знов переповідання своєї науки не повірив будь кому, але св. Петрови і Апостолам, а відтак тим, на котрих вони свою власть переляли, то є св. Отцю, Епископам та священикам.

І так також зрозуміли волю Учителя Апостоли, бо по Зісланню св. Духа розійшлися по цілій вселенній і „проповідали всюди — як каже св. Марко — науку Христову“. Так розуміли її св. Мученики, так Отці Церкви, так всі вірні аж до часів збунтованого черця Лютра, який перший поповнив сей блуд, що Біблію оголосив за одинокого учителя віри. Вслід за ним усі протестанти торочать немудрі теревені о св. Письмі, бо повідають, що кождий має брати віру Христову тільки з самого св. Письма, а більше ні звідки.

(Дальше буде.)

## З церковних справ

### Виїзд Митрополита

В понеділок 25. с. м. виїхав Ексц. ВПреосв. Митрополит Андрей на довшу поїздку за границю. Зі Львова удався ВПреосв. Митрополит поспішним поїздом до Ченстохови на Зїзд усіх Епископів Польщі, а звідтам літаком до Риму. Намічена також коротка продишка в Піщанах. Поворот ВПреосв. Митрополита сподіваний у жовтні.

### Боротьба з релігією

Совітський уряд видав новий декрет про права релігійних товариств. Цей декрет обмежує ще більше „права“ цих товариств. Так н. пр. не вільно засновувати нових релігійних гуртків, без огляду на їхнє призначення. Релігійні товариства не мають права засновувати хочби бібліотек та читалень. Дальше заборонено відправляти Службу Божу та виконувати релігійні практики в поміщеннях публичних інституцій, у фабриках, шпиталях та тюрмах. До вмираючого не вільно кликати священика, хіба, що він сам цього забажає. Новий декрет, виданий під натиском протирелігійних товариств, що вислали до уряду заяву, де стверджують своє безсилля в боротьбі з релігійними настроями, якщо влада не примінить до релігійних товариств адміністраційної репресії.

### Стан здоровля Св. Вітця

В деяких італійських часописах появилася вістка про лихий стан здоровля Св. Вітця, яка не відповідає дійсности. З Ватикану повідомляють, що Папа ані на один день не занехав своїх щоденних занять: о год. 7-ій рано відправляє свої молитви, а відтак уділяє авдієнцій. Вечером о год. 6 ій іде до ватиканських городів, де відпочиває аж до сумерку. Минулої неділі виголосив Папа дві довші бесіди.

### Нові іменовання

На найблищім ватиканськім консисторі, має іменувати Св. Отець кардиналами теперішнього апостольського нунція в Берліні Евгена Пацеллього і архиепископа з Каліярі Е. Піовелля. На нунція в Берліні буде правдоподібно призначений монс. Пізардо.

### Сучасне варварство

Італійський часопис „Civilta cattolica“ помістив цінну статтю, де розбирає теперішне міжнародне положення, що дасться висказати словами: „чоловік чоловікови гірший вовка“. Всі забули на добродійний вплив християнства і вертають до давнього варварства, ненависти, незгоди, боротьби між народами, партіями, клясами і одиницями. Росія гине не лише морально (не кажемо вже економічно), але також природно (страшна розпуста й хороби ділають убийчо на організм цілого населення). А відтак нелюдське і безпримірне мордування католиків в Мехіко і оплаканий стан китайського народа. А світ не вмішується, терпить варварство, бо забув на Христа! Страшним сучасним лихом — це теперішний капіталізм, що спричинив стільки лиха хочби і в Росії. Світ жене прямо в неминучу пропасть і загибіль. Врятувати може його одна лише правдива культура, що опирається на христ. релігії, якої творцем сам Бог, Цар і Господь.

## Кріваві бійки в Білгороді

У звязи з крівавою стріляниною в білгородській скупщині, Хорвати уряджували в цілім краю, головно в Загребі, а також у Білгороді великі протисербські манїфестації. На вулицях Білгороду прийшло до сутичок між поліцією а демонстрантами, головно студентами та комуністами. По обох боках є много ранених. Дохождення виявили, що комуністи задумали використати напруження, яке запанувало в Югославії та приготовлялися, щоби згадані демонстрації перемінилися в загальне заворушення. Роздавали вони оружя та підбурювали нарід ріжними фалшивими вістками. При однім убитім робітнику знайшли 500 совітських червінців. В часі крівавих бійок убито 3 особи, а ранено 11.

---

мов ніщо не було? — чудується якийсь евнух. — Щось воно в цему є!

— А евнух Алі каже:

— Видно поміг лік, що його вчора наш баша дав їй! Трицять солоних нагаїв нагнало їй розуму до голови.

— А ще в додатку, як прийшлося жорна крутити — каже перший евнух.

— А вжеж — каже Алі! — Ну, втішиться наш баша, як побачить таку зміну в своєї улюбленої...

Не знав Алі, що то саме він був причиною цих веселощів, чи радше його розмова з Мехметом, підслухана Оксаною.

Було вже геть із полудня, як Пшерембський явився в гаремі.

Алі зараз підбіг до баші та сповістив його про зміну, яка зайшла в поведенні княгині Оленки:

—Весела стала, бігає, сміється, танцює й співає — говорив Алі Пшерембському.

А Пшерембський подумав:

— Видно, Ібрагімова правда! Вона аж тепер пересвідчилася, що годі їй дальше опиратися мені.

А в кімнаті, де була княгиня Оленка з Оксаною та Катериною вже тихо було. Набігалися, насміялися, наспівалися, тепер сіли спочивати.

Повагом увійшов баша в кімнату. Оксана й Катерина позривалися з місць, поклонилися баші низко тай спішно вийшли.

Княгиня Оленка сиділа на дивані й навіть не поворухнулася.

— Здорова була, княгине, — привитав він її.

Вона ніщо не відповіла на його привіт, та Пшерембський не звернув на це уваги, тільки говорив дальше:

— Чув я, що ти приходиш поволи до розуму! Це добре! Старе треба забути, дорогенька, його не завернеш! Так видно доля хотіла, щоб ти моя була! Егеж, доля! Будь певна, що в мене тобі зле не буде! Я знаю, що тобі всеж таки важко привикнути до мене, тим більше, коли подумаєш, що я тебе силою взяв.

— Не силою, а нападом у ночі, як розбишаки — сказала на це княгиня.

— Хай буде й так! Так, нападом у ночі, як розбишака, алеж до цего змусила мене моя безмежня любов до тебе! Щоб тебе здобути, вирікся я християнської віри, вирікся рідної країни, а що інакше годі було, то я тебе мусив викрасти в ночі. За тобою я й у пекло пішовби.

— Підеш туди без мене — сказала княгиня твердо.

—Не дбаю, що буде по смерти, аби за життя ти моя була. Бо люблю тебе, люблю над усе.

— Я чула це вже від вас, пане Пшерембський, чи то пак Мустафо башо, чула вже сотки разів. Та хто любить когось, цей не мучить його, не знущається над ним. Радше сам терпітиме за цего, кого любить, ніж мавби йому хочби найменшу прикрість зробити.

—Ні, княгине, — на це Пшерембський — я не так розумію любов, як я люблю, то хочу мати, ні, мушу мати цю, що її люблю! А не я винен цему, що щоб осягнути це, мушу робити прикрости цій, що її люблю. Та я сподіюся, таки зрозумієш мою любов і оціниш як слід і вкінці полюбиш мене...

— Ніколи! — заперечила княгиня.

А він говорив дальше:

— А як і не полюбиш, то бодай будеш мені приятелька — я й цим задоволюся. Бачиш, як мало жадаю я від тебе й терпляче ждатиму цеї хвилі, коли ти прихилишся до мене...

В цій хвилині явився вартовий і заявив, що прибув із Великої Порти гонець із важним письмом від султана.

— Так, бувай здорова, княгине, а за вчерашне не гнівайся на мене. Я сьогодні жалую, дуже жалую, що дався аж так захопити люти. Більше цего не буде...

— Буде, чи не буде, мені байдуже — відповіла на вид спокійно.

Баша подався в свою кімнату й велів туди прикликати султанського гінця.

(Дальше буде.)

# Заворушення в Греції

Безнастанні міжпартійні тертя й військові революти в Греції спричинили повний політичний і господарський розвал в цій країні. Тяжкі господарські умовини Греції відбилися в першу чергу на робітництві й дрібному ремеслі Безробіття постійно зростає. Все те, як звичайно в таких випадках, сильно пособило комуністичну агітацію. Робітництво зневірене у теперішній владі, шукає на власну руку шляхів рятунку й впадає в обійми... комунізму. Останніми днями вибух у Греції страйк тютюневих фабричних робітників — як перша зловіща — ластівка загального страйкового руху в тій державі. В місцевостях: Сальоніка, Піреус та Драма прийшло до кривавих вуличних боїв між страйкарями та військом і поліцією. В Драмі погибло підчас сутички з поліцією 30 робітників, серед поліції та війська нараховано кількасот ранених. В понеділок 18-го ц. м. проголошено в цілій Греції генеральний страйк. Провід у страйковій роботі переняли залізничники та робітники електрівень. В місті Піреус побудували страйкарі на вулицях барикади, з поза яких обстрілюють поліцію та військо. З Білгороду доносять, що перша ескадра грецької фльоти заявила свою солідарність зі страйкарями. Всі поїзди в цілій Греції станули на лініях там, де їх заскочив страйк. Електрівня в столиці Греції Атенах обсадже на військом, яке хоронить всі державні установи та фабрики. В цілій Греції страйкує біля 250.000 робітників. Революта приймає все гризнішу форму. Грецький уряд стягає до столиці війська та концентрує вірну собі фльоту в пристані Піреус.

# Зі світа

### Подвиги американських летунів

Чотири летуни, що летять до Австралії літаком Содери Кросс перелетіли найбільший простір з Островів Гавайських до Фіджі. Се великий осяг, перший в сій стороні земської кулі в історії людства. Там люди ще не бачили літака. З Фіджі летуни вилетять далі до Австралії, до міста Бризбейн. Се вже менший лет, але вважають його теж дуже небезпечним.

### Випадок на корабли

З Клайпеди повідомляють, що підчас привітної стрілянини в честь візджаючого до пристані англійського кружляка, одна з литовських гармат, віддавши три стріли, розірвалася й вбила своїми відломками одного старшину й двох рядовиків.

### Вибух амуніції

В области Великих Путор на польсько-радянській границі, в одну з совітських станиць вдарив грім, який спричинив пожежу будинку й вибух нагромадженої в ньому муніції. Вибух знищив 12 будинків і вбив кілька осіб і кілька поранив. На місце випадку зїхала спеціяльна слідча комісія.

### Замах на совітських достойників

На залізничому шляху Минськ Орша невідомі люде підложили годинникову бомбу на кілька хвилин перед приходом поїзду, що віз визначних совітських достойників. Однак атентат відкрив припадково будник. Заряджено слідство.

### Несправедливий присуд

Під такою назвою ведеться в німецькій пресі завзята кампанія проти кари смерти, що впавши на невинні голови не може бути направлена ніякими виправданнями. Імя Якубовського, російського полоненого, хлібороба, що залишився в Німеччині, може бути випадково звязане з реформою карного закону. Дня 26-го марта 1925 р. суд присяжних в Найстерліц засудив Якубовського на кару смерти за вбивство свого незаконного 4-літнього синка Евальда Ногенса. Дарма, що Якубовський до останньої хвилини рішуче заперечував свою вину і чимало осіб близьких до нього, адвокати, священик, а навіть деякі судді не були пересвідчені про його вину, його повісили. У січні 1928 р. бабка Евальда Ногенса, якого мати вмерла раніше, призналась на смертній постелі, що вона вбила хлопця. „Ліга для охорони прав людини" почала розслід у сій справі. Визначний журналіст „Берлінер Таґблятт-у" Рудольф Ольден, що домагався в статтях ревізії процесу, подав у суд прокуратора, що вів згаданий процес, за те, що прокуратор назвав його статті безпідставною фальшивою пустомельнищиною. Міністерство Мекленбург-Стреліца було іншої думки і доручило повести слідство наново. Факт судової помилки стверджений уже нині. Якубовський повішений невинно, без достаточних познак. Навіть найчесніші та найбільше досвідчені судді можуть помилятись.

### Катастрофа на Дніпрі

На Дніпрі під Київом зударилися два пасажирські кораблі „Воровской" та „Ленін". Зудар був так сильний, що корабель „Воровской" протягом кількох хвилин потонув. Заки поспішено з рятунком, потонуло 19 пасажирів та 3 особи з обслуги корабля.

---

о. С. КОВАЛІВ.

# З вандрівки по Римі

Рим зі своїми чудовими церквами, святощами, премногоцінними памятками є одиноким городом на цілім світі, якому під сим зглядом ні одно місто дорівнати не може. Тисячі мощів святих апостолів, святителів, мучеників, преподобних і праведних, нагромаджені по церквах і в катакомбах надають йому ціху святости. Тисячі історичних памяток справляють, що і невіруючі спішать в мури Риму, аби там черпати матеріяли до студій та наукових дослідів, Рим — се місто наймилійше серцю кождого християнина. Се осідок Вітця усего християнства.

Город сей лежить над рікою Тибром, що має на лівім березі ціле давне місто, а на правім замок св. Ангела, Ватикан та сю часть міста, яка зветься „Трастевере" і гору Джанікольо. Тибр перепливаючи місто, творить острів, на на якім пишається церква св. Вартоломея. Ся ріка випливає з гір Апенінських, а впадає до моря Середземного під містом Остією.

Кругом Риму з трьох сторін тягнуться розлогі та непроглядні, бо аж до самого моря сягуючі рівнини, звані Римською Кампанією. Вид сеї Кампанії є сумний та одноманітний. Вся вона поперетинана зруйнованими старими водопроводами, а міліярди ящірок та безліч вужів побільшають смуток сеї країни. За те від північної сторони міста тягнуться романтичні узгіря, покриті винницями. Околиці Риму, а навіть саме місто було і є нездорове. В горячих місяцях літа панує тут малярія.

Старий Рим знімався на семи узгірях або горбках. Горбки сі називалися: 1. Палятинський, 2. Капітолінський, 3. Авентинський, 4. Целійський, 5. Єсквілінський, 6. Квіринальський і 7. Вімінальський.

1. Палятинський горбок (Mons Palatinus. На сім горбку мав Ромуль оснувати Рим 752 р. пер. Хр. Назва сеї гори пішла від Palatium, се є від дому Авґуста тут збудованого і так називаного. Згодом крім многих цісарських домів, які тут побудовано, мали також і багаті люди свої величаві доми, як пр. Крас, оба Ціцерони, Катиліна, і длятого доми їх звано Palatium, а ся назва поширилася до усіх величавійших деінебудь построєних домів. І наш вираз палата, уживаний на означенне величавого, панського дому, звідси походить. Історія сего горбка є історією Риму. З палат і поганських святинь, які тут стояли, сторчать тільки руїни, а ті недавно відгребано.

2. Капітолінський горбок або Капітоль. Спершу називано його Mons Saturnius припускаючи, що тут мешкав Сатурн; пізнійше називано Capitolium від латинського слова Caput-голова, бо за Тарквінія Старого копаючи фундаменти під святиню Юпітра, викопано голову стяту якомусь Olі, звідси Caput Oli перероблено на Capitolium. З сеї також причини порішено пізнійше, що се місце повинно бути головою, головним місцем, столицею краю.

На тім горбку, найславнійшім в історії всесвітній, збудував Тарквіній Гордий святиню Юпітрови, званому Капітолінським; сю святиню трикратно попалену, відбудував Доміціян. На другім вершку стояв оборонний замок (arx — нинішна Ara coeli і тут на площі відбувалися публичні жертви й ворожби. На кінці сего горбка від південної сторони лежить Тарпейська Скала, з якої скидано в пропасть великих зрадників. Тепер ґрунт під сею скалою значно піднісся, тому не можна мати докладного поняття про її первісну висоту.

Нині на сій горі стоїть церква Aracoeli, Палата Сенаторська, Палата Консерваторів і Музей Капітолінський. Посеред сих трьох палат, які окружають площу, стоїть кінна статуя цісаря-фільософа Марка Аврелія.

3. Авентинський горбок. (Mons Aventinus.) Так названий від похованого тут Альбанського короля Авентина. За давних часів горбок сей був покритий

### Ґенерал Нобіле вратований

Одному зі шведських летунів, які відлетіли на поміч залозі „Італії“, вдалося осісти з літаком на кризі недалеко табору Нобіл-ія. Забравши Нобіл-ія на літак, відлетів назад. В останніх днях ґенерал серед криг зломив ногу, тому перший відлетів у безпечні сторони ратунковим літаком, який висадив його на поклад корабля. Можна сподіватися, що вже незабаром уратують прочу залогу „Італії“.

### Нова совітська нота

Член колеґії Нар. Комісаріяту Закорд. Справ Стоманяков передав польському послові в Москві Патекові ноту свойого уряду, в якій большевики домагаються ще більшого забезпечення членів рад. посольства в Варшаві. У ноті сказано, що дотеперішні польські заходи в напрямі такого забезпечення не вдоволяючі, бо майже нікого з т. зв. білогвардейців не видалено з Польші. Супроти цього большевицький уряд складає всю відповідальність за можливі майбутні атентати на червоних дипльоматів у Польщі на польський уряд.

### З України — Палестина

Уряд Совєтського Союза повідомив жидівську організацію Джойнт Дистрибюшен Комітї в Ню Йорку, що дасть від себе 10,000.000 на кольонізацію Жидів на Україні, якщо та організація пришле тепер до Москви 10,000.000 від себе на ту саму ціль. України ані Москва ані Жиди з Ню Йорку не питаються, чи вона бажає в себе мати Палестину.

### Маневри на морі

На Балтійському морі відбуваються вперше від 1914 р. великі маневри англійської фльоти. В маневрах бере участь 38 воєнних кораблів під проводом адмірала Леркайна. Большевицька преса зустріла ці маневри як демонстрацію Англії проти Рад. Союзу й закликує „свій“ пролєтаріят до підготовки оборони перед майбутнім „наступом капіталу“.

### Страшна недуга

З Харкова доносять, що на Вел. Україні зареєстровано кілька випадків прокази (лєпри) В Миколаєві, біля Херсону трапилися три випадки цієї страшної хвороби.

## Совітське виховання

Большевики, як відомо, нехтуючи родину, як підставу суспільности, спричинили своїм подружним законодавством нечуваний моральний розвал, що охопив у першу чергу місто. Головним вислідом цього скандального большевицького експерименту — маси безпритульних, застрашаюче явище в Рад. Союзі. Для соток тисяч цих безбатченків заснували большевики смішно малу кількість т. зв. „дитячих кольоній“, „дитячих будинків“, то що, де кілька тисяч щасливих вибранців переходить большевицький курс „нового соціяльного виховання“. Як виглядає таке виховання й така опіка, нехай послужать поки що дві такі картини, які найшли відгук, правда поміркований, навіть у радянській пресі. В Одесі істнує будинок соціяльного виховання для дівчат підлітків. В тому будинку приміщено 45 вихованок, яким довелося жити в жахливих антисанітарних умовах. Нечуваний бруд, воші, ганебний харч. На 45 дівчат заведення 40 недужих на ріжні шкірні недуги. Крім того, трахома на денному порядку. Дівчата представляють образ моральної та фізичної руїни. Останніми днями сама большевицька влада зрозуміла, що така „суспільна опіка“ — це сором і глум та розвязала захист. Другий випадок: в селі Бабинець, біля Київа, істнує сільсько-госп. дитяча кольонія. В кольонії відносини подібні, як вище. В додаток увесь „педагогічний“ персонал кольонії — це пяниці, розпусники, типи з під чорної звізди. Одиноким педагогічним арґументом для дітей — палка. Діти виховуються на бандитів. В обидвох вище наведених випадках справу розглядає суд. Розглядає, бо скандал став уже надто голосним. Гарні зразки — правда?

## Що говорять числа?

(о. С. К.) Землю замешкує около півтора міліярда людий. Хотячи розмовитися з усіми племенами і народами, мусілиб ми знати 3064 мов, а хотячи збудувати для кождої релігії по одній святині, мусілиб построїти 1100 храмів.

Смертельність людий представляється цифрово в сей спосіб, що на 1000 дітий вмирає 250 до семого року життя, а до 17 року половина, т. є 500. З другої половини тільки 60 людий досягає 50. рік життя, а двоє 70. рік. Протягом одного року вмирає 34 міліонів, а в одному дні 91.000, в одній годині 3.800 так, що можна сказати, що кождої секунди один чоловік. Сі страти зістають вирівнані через народини, котрих є на рік о вісім міліонів більше, ніж випадків смерти. На цілій землі відбувається протягом одного року 40 міліонів хрестин, а $8^1/_3$ міліонів весіль.

Припустім, що сільський листар відбуває щодня дорогу 18 кільометрів, що дає на один день 11.112 кроків.

---

лісами і гаями. Є на нім церкви св. Приски, св. Сабіни св. Алексея і Пріорат Мальтанських Кавалєрів.

4. Целійський горбок. (Mons Coelius). Колись був покритий дубами (quercus), тому звано його querquetulanus. Але називаєся Целійським від Тосканця Целія Віґенни, який дав поміч Ромульови проти Сабінців. На сім горбку стоїть нині архибазиліка св. Йоана Лятеранського та церква св. Григорія В.

5. Есквілінський горбок (Mons Esquilinus), На нім стояли купальні, город і величавий дім Меценаса, міністра цісаря Августа. Назва його походить від Excubiae (сторожі), котрі Ромуль поставив для пильнування міста.

6. Квіринальський горбок (Mons Quirinalis). Нині стоїть на нім палата. Називають його також Monte Cavallo від статуї, поміщеної на площі Квіринальській. Сей архитвір представляє двох братів близнюків Полюкса і Кастора, як ведуть пару коний. Є се діло Фидія і Праксітеля.

7. Вімінальський горбок (Mons Viminalis) званий так від гаю лозового, який тут ріс.

Крім тих сімох горбків заняв Рим з часом ще і инші горбки: 1. Цїторийський горбок. Нині є тут маґістрат і церква Місіонарів з монастирем для реколекцій. 2 Гора свята за брамою Саляра. 3. Монте Маріо. 4. Монте Пінчіо званий так від родини патриціїв Пінчі, яка тут мешкала. Колись звався „Collis hortulorum“, нині покриває його чудовий город проходовий з розкішними пальмами та особлившими південними ростинами і сотнею мраморних статуй ріжних славних людей. Щодня перед вечером —крім пятниць — грає тут військова музика. Тут можна бачити людий ріжних народностий з усіх кінців світа. На сім горбку стоять дві віллі і церква з монастирем св. Тройці. 5. Ватиканський горбок по правій стороні Тибру, названий від Vaticiniis (ворожба), які тут виголошувано. Колись стояв тут цирк Нерона, а на його руїнах пишається нині базиліка св. Петра і папська палата. 6) Гора Гжанікольо. 7. Горбок Тестакчіо. так званий від множества черепів з горшків, званих по латині testa, котрі тут вивожено. В середині сего горбка поконано пивниці для винних маґазинів.

Ціле місто окружають досить грубі і високі мури. Перший Сергій Тулій 535 пер. Хр. окружив Рим оборонним муром і чотирокутними вежами, котрі 271 р. по Хр. цісар Авреліян поправив. Колись провадило до Риму 25 брам, уміщених в мійських мурах; згодом деякі з них знесено, инші замуровано, так що нині є їх лиш дванайцять.

Нема другого міста на світі, котре в собі так усьо містилоб: велику, світлу, давну славу і сучасне, рухливе велико-мійське життя, неперебрані памятки старої культури і невичерпане жерело нової, красу і повагу, задуму і сміх, спокій і рух. На сих кільканайцяти кільометрах квадратових, наче в велитенській книзі о камяних картах, списана є історія двайцять кількох віків. Старинні передісторичні некрополі*) на місці пізнійшого Форум, останки королівських мурів — котрі окружали давне, на сімох горбках побудоване місто—і памятники републиканської слави, громаджені від роду в род і святині і базиліки і тріюмфальні луки імператорів і се Палятинське узгіря, яке своїми руїнами свідчить нині про виставне життя цезарів, і тереми і купальні, кольосальні звалища цирків і десятки музеїв щільно заповнені найріжнороднійшими, премногоцінними предметами.

А там, за брамами міста, серед спаленої сонцем Кампанії, при дорозі значеній гробами є тихі катакомби, котрі повстали одночасно з величавими палатами. А в звалищах палат і поганських святинь звалища найдавнійших християнських церков. Але зараз побіч вже величаві, вже золочені, вже лісом мраморних філярів сіяючі перші базиліки папські, ровесниці тих середньовічних замків, котрі римські барони здвигали з давних мавзолеїв, з тріюмфальних луків

*) кладовище.

Є се праця не надто велика: неодин листар почувавсяб щасливим, якби не мусів відбувати ще більщої дороги. Але кількість кроків у місяць винесе вже 504 км, себто 311.136 кроків, а в році 6.048 км або 3,734.632 кроків, при чому треба приняти, що місяць має тільки 28 днів, бо в неділі листарі вільні від служби.

Коли такий листар відслужить 45 літ, потрібних до узискання емеритури, відбуде за весь час своєї служби неймовірний шмат дороги, а саме 272.160 км або 139,677,120 кроків. Поспішний поїзд, що жене зі скорістю 80 км на годину, потребувавби на переїзд такої віддалі 141 днів і 18 годин безперивного руху.

## ДОПИСИ

ГЛИНЯНИ. (Память тіням поляглих). Наше місточко віддало поклін урядженням торжественних панахид в обох парохіяльних церквах на другий день Зелених Свят. О год. 11 пер. пол. відправлено торжественну панахиду в церкві на Заставю. В часі панахиди відповідну проповідь про ширення культу поляглим героям виголосив о. Роман Ганас, завзиваючи вірних до любови і згоди — в продовжуванню великої ідеї — за яку полягло стільки тисяч наших стрільців. На ціль охорони воєнних могил зібрано на тацу 35 зол. Знова о год. 12. відправлено торжественну панахиду в церкві в Глинянах місті, в часі котрої виголосив о. Роман Ганас — принагідну проповідь. На ціль охорони воєнних могил зібрано 25 зол. Співав на обох панахидах дуже красно церковний хор з Глинян — Заставя. Церкви були переповнені вірними, які з повною пошаною віддали честь поляглим — за волю України.

Учасник.

ДЕЛЯТИН. За Божою помічю, за старанням Вс. О. Семчука завідателя парохії Делятина наша Християнська Орґанізація розвивається дуже гарно. Чим раз більше членів прибуває. Відбуваються відчити що друга неділя. Члени горнуться, молодіж і старші. Вп. П. Симеон Чорний читає часописи і заохочує молодіж до співпраці в Хр. Орґанізації. Не жалує труду, за що члени складають йому „Спаси Біг“.

За старанням Вс. О. Семчука куплено прапор і посвячено в Томину Неділю. По Богослуженню відбулося „Свячене“. Підчас „Свяченого“ зібрано 80 зол. на власний дім, який задумуємо за порадою о. Семчука вибудувати. На Сошествіє Свят. Духа зібралися всі члени на „Чайний вечер“, який дуже гарно відбувся. Члени тішуться, що наша Хр. Орґанізація розвивається. По „Чайнім вечері“ співали красні пісні і знова зібрали на будову дому около 50 зол. О. Семчук спровадили много книжок і роздають молодіжи щоби мали нагоду просвітитися. Молодіж збирала на „Писанку“ на будову дому власного Хр. Орґанізації около 50 зл. Також основано Асекурацію худоби на всякі випадки. Має вона вже до 250 членів, і тром господарям помогли. бо ніколи були би не прийшли до корів, котрі їм згинули. Члени помогли, дали їм гроші і мають лижку молока для дітий.

член Хр. Ор. М. К.

## Намисто королевої

(о. С. К.) Як 8-літний хлопчик відбував теперішний італійський король, Емануїл, проходи зі своїм учителем. Одного разу пристанув перед одною склеповою виставою, де молодому наслідникови престола дуже припав до вподоби червоний шнур кораґів. „Мушу се купити для моєї мамці“ — сказав до свойого учителя. Подана через купця ціна була значно за висока на кишеню хлопчика. Наслідник престола заклопотаний подумав хвильку, почім запропонував купцеви: „Прошу мені дати стільки коралів, скільки мені належиться за мої гроші; решту прошу заховати, бо скільки разів заощаджу гроші, закуплю дальші“.

Купець приняв пропозицію, але минули два роки, заки нинішний король Італії був у спромозі зложити матери набутий за власні ощадности дарунок. Королева була сильно зворушена, коли дізналася про історію тих коралів. „Є се найдорожше намисто; не здійму його ніколи зі шиї, бо є воно доказом привязання моєї дитини“ — говорила королева кождому, хто з подивом приглядався сій скромній королівській прикрасі.

## Важне для господарів

**Вплив паші на якість молока і масла.**

Паша є одним з важних чинників, що впливає на якість молока і масла. Це дається пізнати в смаку, консистенції, запаху, тревалости і вигляді перетворів, як масло і сир.

Розріжняємо паші: 1) суху — сіно з конюшини, лугових трав, сераделі, еспарзети, гороховянка, мішанка, пше-

---

і з останніх могутніх цирків упавшого міста.

А потім новий розцвіт: над відродженим Римом ростуть копули соток церков, знімаються нові палати, нові будівлі, віллі памятники, щораз то красші, щораз величавіші, увінчані нині ватенською базилікою св. Петра на Ватикані.

Рим цезарів, Рим Папів, а тепер Рим третий, новий, росте заєдно—юний, могутний, принадний, гарний, кругом тих церков і палат, в котрих живе безсмертний дух Відродження! Вічний, вічний Рим!...

Понад Римом всміхається вічно голубе небо, а розпалені в сонці незлічимі копули купаються в соняшних промінних. Посеред руїн і в подвірях ренесансових палат цвитуть постійно зелені городи і колюмни пальм красуються поруч мраморних колюмн, а біля тихих церков виднівть вулиці повні гамору і руху.

Ось і преславне Forum Romanum. В старині означало воно публичну торгову площу, на котрій продавано усе те, що і нині: худобу, ярину, збіжжа і т. п. В малих місточках продавано усе всуміш на одній торговиці. В більших містах, як Рим, було більше торговиць: торговиця на корови forum boarium, торговиця ярин forum olitorium і т. п. Forum означало іще площу, де збиралися під відкритим небом для полагодження усяких справ: судових, торговельних і т. п. Таке Форум було окружене найважнійшими публичними будинками, як: суди, святині, портики і т. д. Нині є се світ руїн і звалиш: куди око гляне, всюди сторчать румовища старої історії та кістяки кольосів минулої слави. Навіть давна торговиця поросла травою—зійшла на пасовиско. Там біля базиліки Максентія, прозваної пізнійше іменем Константина, і під філярами святині Касторів стоїть вже десь певно кілька Німців і Анґлійців та оглядають сі кольосальні луки, під якими могло би знайти місце кілька церков.

Кажуть, що в тім місци, де нині стоїть базиліка Константина, стояла колись святиня Мира, котру цісар Веспазіян велів побудувати 70 р., щоби в ній зложити дорогі посуди й инші дорогоцінности зрабовані в єрусалимськім храмі. Сто літ по викінченню сеї будови повстала з невідомої причини пожежа. Від полуміни згоріло усе так, що розтоплені метали плили дорогою Via Sacra. Коли Константин Вел. відніс славну побіду над Максентієм, тоді римський сенат посвятив сю святиню Константинови і длятого названо її базилікою Константина.

Понад святою саджавкою Ютурни бачимо на зріст велеканів мірену браму Бібліотеки Августа, а з неї визирають у первісній простоті аж грізні фрески церкви Santa Maria Antica.

На збочах Палятину колишуться пальми, аґави і помаранчі. І беріз кілька—котрі невідомо, пощо тут засаджено—дрожать на вітрі безлистними прутами: не вистарчило їм південне жарке сонце; добре прочули, що там — в їх вітчині — на півночи вже зима завитала й сніжні завії по широких ланах гуляють.

А ось руїни дому, де колись мешкали вестальки (поганські діви-жрекині). Кругом просторого Атріюм з трьома чотирокутними саджавками, повними ще нині жерельної води, стоять решткі стін, порослі блющом та муравою; на мраморних постументах уставлено опять статуї вестальок вічного огню. При відгребуванню сих місць знайдено їх усі зложені всуміш на один стос, з повідбиваними руками; знать, були вже призначені до печі, в якій зі старинних марморів випалювано в середних віках вапно.

Лиш завдяки якомусь припадкови уратувалися від заглади—і стоять вони опять на давнім місці, тільки що помішано постументи та невідомо тепер, до котрої з тих статуй котре імя і котра напись належить.

(Дальше буде.)

нична солома, житна і ячмінна. 2) сочисту — зелена конюшина, лугові трави, мішанка, овес-вика, кінський зуб, бараболі, пашні буряки. 3) ситну — ґрис житний, пшеничний, макух лняний, конопляний, ріпаковий, соняшниковий, кокосовий — пальмовий.

Зелена паша впливає дуже не тільки на продукцію молока, але і на його якість. Якщо корові дається забогато зеленої паші, то вона дає таке молоко, що з нього вироблене масло занадто мягке. Щоби цього уникнути, треба додавати до зеленого корму трохи сіна або сигної паші. Зелена паша додає маслу приємного запаху і смаку, жовтої краски і високої кількости олеїну, за це у такім маслі низький степень тревалости. Солодкі трави ділають сприяючо на смак і запах. Трава, а також сіно зі солодких трав дають масло знаменитої якости що до запаху і смаку. Паша як сочиста, повинна бути свіжа, як суха то добре консервована (висушена, чи заквашена), а не стухла, мокра або вимокла. Така паша богата на дрібнотвори і є шкідлива, бо дрібнотвори дістаються до молока, відтак у сметані і маслі викликують небажані переміни. Листя буряків є для масла нешкідливе, коли подається не в великій кількости 50—100 кґ. корові денно. Бараболі і буряки спричинюють, що масло є тверде, крихке і млаве в смаку. Велика кількість бараболь, на прим. 40—50 кґ. денно на одну корову, є для масла дуже невдячна, бо масло дістає гіркий смак. З практики знаємо, що на приклад корови, кормлені великою кількістю бараболь дають молоко о твердих товщах, а масло зроблене з такого молока, буває тверде і смачне. Найтвердше масло буває від корів, кормлених ріжного рода соломою, натомість мягке тоді, коли кормиться сіном, отавою, кукурудзою, конюшиною (головно зеленою) та травою осінью на пасовиску.

Є богато таких кормів, що не тільки зменшують молоко корові, але роблять його несмачним та надають йому неприємного запаху. До таких кормів належить передовсім дикий чосник, заячий чосник, що росте на низинах, а також на чорноземах в дощове літо. По споживанню таких ростин, молоко і вироблені з нього продукти, як масло і сир, мають смак чоснику. На чорноземах з початком весни можна знайти полин. Худоба випущена в цю пору на пашу, з браку іншої паші, наїдається полину, а від цього молоко набирає гіркого смаку і має неприємний смак. З такого молока не можна зробити масла, ані доброго сира. Ріжні хрестоцвітні рослини, як рапій, дика редька, пільна гірчиця також некорисні, бо молоко набирає смаку редьки, який переходить також до масла.

Кормленням можна піднести кількість молока, але ніколи не можна збільшити товщу в молоці, за те можна впливати на якість товщу, а тим самим і на якість масла. Це дасться пояснити тим, що корм дуже впливає на хемічний склад, вигляд, конзистенцію, смак і тревалість.

---

# Розтужилась червона калина...

Розтужилась червона калина:
Цвітом білим і широким листом
Нахилилась низеньким поклоном,
На могилу, що в лузі єдина.
Ринуть роси перлистим намистом
З цвіту й листу із шелестом-стоном.

Там в могилі серденько гаряче,
Там в могилі безмежя любови,
Там в могилі найбільша посвята —
А калина єдина там плаче,
Не приходять вже для душ обнови:
Ні сестри не видати, ні брата!

Вже не чують, що рідна могила,
Це така чародійна криниця,
Що в народу найважчу годину
З нього дивна бе джерелом сила,
В ній цілюща-живуща водиця
І раба заміняє в людину.

Вже забули, забули, забули
Жертву вірну безмежя любови
Серед сварів і чварів, незгоди!
Стріл ненависти повні в них тули,
Не жадні уже душам обнови,
Каламутні розладдя пють води...

І цвіту й листу із шелестом стоном,
Ринуть роси перлистим намистом,
На могилу, що в лузі єдина
Нахилилась низеньким поклоном
Цвітом білим і широким листом:
Розтужилась червона калина.

**Ярослав Вільшенко.**

# Злосливі уваги дневникаря

(о. С. К.) На питання, чи дневникарство є штукою, відповідає J. Eysmond: „Може бути ремеслом. Бож дневникар (ґазетний письменик) нераз шиє чоботи товаришови по пері, ближнім припинає латки, гарбує скіру авторови, котрого твори обговорює і т. д. Працюючи на дневникарській ниві, не сіє, не оре, а бороздить. Є при тім як небесна птиця, бо птиця літає і дневникар літає... І щойно тут вступає дневникарство в чарівну країну штук красних. Бо неодин дневникар є всесторонно талановитим художником: з великою вправою грає на нервах, а хоча нераз співає тонко, посідає чималі здібности малярські, полягаючі на обчорнюванню ближніх...

Дневникарі є узброєні, як новочасна армія, тільки „фльоти“ (грошей) не мають! Рідкістю є там здібний письменик. Здібним письмеником називаємо такого, що бере з долини — для відріжнення від загалу літератів, котрі побирають (заплату) з гори. Автором називали старинні чоловіка, котрий мав до своєї розпорядимости авто. Сьогодня автор не тільки, що не має на чім їздити, але нераз також по нім їздять. В стариннім Єгипті талановитим письмеником називано такого, котрий за оцінку своїх праць платив критикам (оцінюючим) талантами. (Талант грецька монета.)

Преса ділиться на політичну і неполітичну. Політична преса уживає стільки неполітичних слів, що неполітичній пресі позістає тільки політика!

---

# Новинки

**Катастрофа в воздусі.** Польський військовий літак перелітаючи понад містом Радом, ізза зіпсуття мотору був змушений спускатися. При спусканню розбився, зломив шрубу та одно крило. Летун поручник Морачевський вийшов без шкоди, а другий старшина Мізерок відніс рани.

**Кара божа.** В костелі, в Крешові, білгорайського повіту, в день віддання празника Прев. Евхаристії незвісні злочинці зрабували виставлену з Нсв. Тайнами монстранцію, срібну чашу і дарохранительницю, з якої викинули св. Дари. Святотатника не мож було відшукати. Нараз у селі стали спаралізовані Вацлав і Каролина Демідовські. Перелякані закликали сусідів і перед ними призналися, що це вони поповнили святокрадство. Це признання Демідовських та їх страшна хороба викликали велике враження. Люди говорять, що це Бог покарав їх за святокрадство. Демідовських, при яких знайдено вкрадені церковні річи, арештовано.

**Двобій сержантів.** У Львові посварилося двох польських сержантів Яворський і Бляйхер, вертаючи над раном з якоїсь „гостини“. Від слів прийшло до шабель, аж піря посипалося. Конець двобою був такий, що Бляйхера, раненого шаблею в шию вдвезено до військового шпиталя, а Яворського до військової тюрми.

**З наших гір.** З Підлютого доносять нам, що цього року на вдивовижу зацвіли смереки. Жовтий цвітяний, пил, розношений вітрами, покрив довколичні поля, творючи над берегами потоків і калабань жовтий осад, який дехто назвав „сірчаним дощем“. Місцеві селяне ворожать з цього цвіту тяжку зиму. Прекрасно цвітуть у горах овочеві дерева, але великої надії на овочі нема з причини надзвичайно зимних опадів.

**Мшиця.** В селі Студенці в пов. Ніско облетіла поля мшиця й протягом двох останніх днів знищила збіжа на просторі 400 моргів, викликуючи своїм спустошенням шкоду на яких 500.000 золотих.

**Ціле село пішло з димом.** В селі Молодово, дорогочинського повіту, знявся, в наслідок необережности одного з господарів Петра Малосяка, вогонь, який повернув у попелище ціле село. Згоріло 52 мешкальні доми, 50 стодол, 37 обор, 27 хлівів і 7 шпихлірів в парі з безліччю хліборобського знаряддя й худоби. Загальну шкоду обчисляють на 1,400.000 золотих.

**Смерть двох жінок від грому.** З Білостоку повідомляють: в селі Глембочина, сокульського повіту, підчас бурі вбив грім 17-літню Теофілю Мархель і 70 літню Сальомею Гашель.

**Арештовання послів.** Посол Бачинський, якого Сойм видав перед місяцем у руки судовим властям, щойно тепер попав у руки поліції. Весь час укривався в Варшаві. Щоб його не пізнали — обголив голову і вуса. Та це йому не помогло.

**Залізничі злодії** булиб недавно спричинили велику катастрофу на шляху між Ярославом і Журавицею. Злоді

вкралися до ваґону товарового і коли поїзд виїхав з Ярослава почали скидати з ваґону великі звої сукна, котрі поспадали па другий тор. Тимчасом надїхав з Журавиці другий товаровий поїзд. Злодії не мали вже часу позабирати сукна з торів. Льокомотива вїхала на сукняну перешкоду і виколїлася. На щастя жертв в людях не було, бо товаровий поїзд їхав поволи. Злодії повтікали і слід по них загинув. Колиб так був надїхав поспішний або особовий поїзд, булоб очевидно счинилось велике нещастя.

**Ученики злочинці.** В Люблині поліція арештувала ватагу розбишаків. Належали до неї молоді 17—18-літні хлопці, переважно ученики, прогнані зі середних шкіл. Деякі з них походять навіть із інтеліґентних родин. Ватага була добре зорґанізована, мала власний заряд і статут. Вже цілий рік молоді злочинці управляли в ній своє розбишацьке ремесло.

**Штундівські „хрестини“.** В селі Йозефині луцького повіту зібрався гурток сектантів — штундистів, щоби взяти участь у „хрещенню“ жида Бертфельда Розенталя. Після штундівських приписів, Розенфельд війшов до ріки, пірнув у воду, та більше вже не показався.

**Пожежа від грому.** В Стрию, в часі сильної бурі вдарив грім у залізничні варстати на двірці. Від грому занявся один будинок та мимо зливи, згорів майже до тла. Пожежа загрожувала будинкови, в якому знаходилася велика кількість бензини й оливи. Та завдяки зорґанізований праці залізничників і огневої сторожі пожежу здержано.

**Щястя дитини.** В Сопотах коло Данціґа стався дивний випадок. Шестилітна дитина вихилившися з вікна другого поверха впала на землю. Коли перелякані прохожі поспішили її на поміч, дитина зірвалася зі землі і стала скоро втікати. Як виявилося, не сталося їй нічого злого.

**Випадок на почті.** У Львові, на подвірю головної почти, великий пакунковий самохід придавив до стоячих там скринь 70-літнього почтового дозорця Івана Петричку, який помер на місци.

**Кусаючий кінь.** У Львові, фірманови Михайлови Папці кінь відкусив долішну губу та вибив пару зубів. Раненого відвезено до шпиталя.

**Святотацтво в Варшаві.** В костелі св. Станислава в Варшаві, якийсь невислідженний злочинець серед ночі розбив кивот та розсипавши Нсв. Тайни забрав золоту дарохранительницю. Цікаве те, що не рушив золотих жертв із бічних престолів, а святокрадською рукою зневажив лиш Св. Дари. Страшна моральна гниль панує між великомійським шумовинням, коли злочинна рука збезчещує найбільші для християнина святощі.

**Залізнича катастрофа.** Під Торунем у Польщі зударилися на шляху дві льокомотиви. Одна з них скотилася з насипу, друга вискочила зі шин. З тої причини був спинений у цьому місці залізничий рух, доки не усунено перешкоди.

**Пожежа в Добростанах.** В обійстю Івана Мартиняка в Добростанах вибухла пожежа, яка знищила господарські будинки. Вогонь спричинив сам Мартиняк, який, підпитий, свіґив сірниками в шопі зі соломою.

**Смерть під колесами поїзду.** Антін Ковальський, механік із Калуша, вертаючи нічним поїздом зі Львова коло стації в Миколаєві з невиясненої причини упав із плятформи, де мусів стояти, бо в ваґоні ізза переповнення не було місця. Ніхто цего випадку не спостеріг. Щойно рано залізнична служба знайшла його трупа поторощеного колесами поїзду.

**Гарний інспектор скарбової контролі.** В Сосновці арештували інспектора скарбової контролі Скржиченського. Він поза вимушуванням хабарів обжалуваний ще й у цьому, що змушував фабрики оплачуватися йому постійними місячними квотами. При ревізії в його домівці найшли цілий склад напитків, навіть шампана. Гуляв собі за хабарі, значить.

# Жертви

**Зложили жертви на Місійний Інститут ОО. Василіян в Бучачі.** Квітень 1928 р. Бучач: Береза Теодор 2 дол, — Боневичі: Кострик Василь 2 зол., — Велеснів: О. Соневицький Маркелій 3, О. Малкович Василь 1, — Ворвулинці: О. Лозовий Василь 3·39, — Головчиці: Апостольство Молитвн 7, Приємська Павліна 2, — Деліїв: Дутчак Дмитро 2, — Довжнів: О. Медицький Клим 5, — Жидачів: Сцюрко Теодор 3, — Камінкі малі: О. Корсан Іван 2, — Кліщівна: Дума Микола, Доська, Михайло, Катря 4, Марцінковська 1, Готра Теодор 20 с., — Копичинці: Черниш Мирослав 40 с, Чернецька Мар. 45 с., Ціцький Іван 40 с., Ціцький Демко 50 с., — Криве: О. Колодій Юрій 2, — Лисків: Три Місійні Кружки 3, Кассараба Влодзьо 4, Ґудзоватий Стефан 1, — Мриголод: О. Василь Хоростіль, Марія, Мирон, Ірена, Олена 5, — Нижнів: Боднарчук Олекса 1, — Новосілка язлов.: Ралик Яким 2, — Первятичі: Кацьма Меланія 5, — Печеніжин: Д-р Маковський Василь 5, — Пнів: О. Жолкевич Роман 2, — Познань: Барусевич Теофіль 5, — Радча: На руки О. Кисілевського Нестора зложили члени Міс. Кружків 37, Пилипчак Марія благодітелька 50, — Рунґарі: О. Бровко М. 10, яко подяка за чудесне виздоровлення, — Самбір: О. Венгринович Вол. 5, — Седлиска: О. Салабан Стефан 3, Ставка Анна 1, — Скоморохи: Гук Ярослав 5, Дячишин М. 2, Дячишин Юлія 2, Дячишин Ольга 1 50, Безпальок Марія 1, Садова Анна 1, Сулипа Осип 1, Сулипа Володимир 1, Сулипа Роз. 1, — Станиславів: Учениці Семинара СС. Василіянок: Лукович Марія 2, Лушак Анна 2, по 1 зол: Бойчук Марія, Вельк Офенія, Вівчарек Доня, Гайдей Катря, Лукович Олена, Семанишин Анастазія, Мончук Теця, Ґурська Евстахія, Антимович Софія, Павлюк Влодзя, Шумська Марія, Когутяк В., — Старява: Дишель Параскева, Озимко Євка, Буньо Марія, Процевят Марія, Костик Параска по 1 зол., — Тарнів: Кіцак Василь 2, — Турильче: О. Кузик Іван 1, — Худиківці: Лазенків Марія 1, — Цапівці: Десять Місійних Кружків зложило на руки Іл. Приймака 4 дол., — Росохач: О. Оробець Стефан 1, — Сосулівка: Вітів Марія, Сапіщук Агафія, Оріх Катря, Сапіщук Анна Сендзюк М., Оріх Семен, Дивак Василь, Ґалат Яків, Пельвецька Меланія по 1, — Чернятин: Неміш Лесь 5. — Чортків: О. Кубаєвич Дм 5, Мацишин Іван 2, — Юстинівці: Подвінський Гринько 2, — Яворів: О. Залітач А. 25, — Ямниця: Кушніренко Соф. 2, на руки Олени Кузик 10 членів по 20 с. — Управа Інституту пересилає всім жертводавцям щире: Спасибіг!

# ОПОВІСТКИ.

**ПОТРІБНИЙ** негайно дяк безженний, котрий провадивби хор і кооперативу. Зголошення: уряд парохіяльний Маластів пов. Ропиця руська ад Горлиці. 1-2



Відповідальний редактор: Антін Лотоцький

З друкарні Вид. Сп. „Діло“, Львів, Ринок 10